

РЕШЕНИЕ

№ 2824

гр. София, 22.01.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 72 състав, в
публично заседание на 26.11.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Стоева

при участието на секретаря Зорница Димитрова, като разгледа дело номер **3847** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) вр. чл. 9 от Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места, приета с ПМС № 76 от 05.03.2021г. (Наредбата). Образувано е по постъпила жалба от М. А. К. срещу Заповед № РКС25-РД09-143/18.03.2025г. на кмета на район „Красно село“ – СО, с която е отказано компенсирането на допустими месечни разходи за периода от 01.01.2025г. до 28.02.2025г. за отглеждане и обучение на детето Д. Д. К.. С жалбата заповедта на кмета на район "Красно село" - СО се оспорва като незаконосъобразна, като се навеждат и подробно аргументират доводи за наличието на отменителни основания по см. на чл. 146, т. 3, т. 4 и т. 5 АПК. Претендира се отмяна на оспорената заповед, както и присъждане на сторените по делото разноски.

В съдебното заседание жалбоподателката, редовно уведомена, не се явява и не се представлява. С постъпила по делото писмена молба от процесуалния ѝ представител жалбата се поддържа по изложените в същата съображения и се прави искане административният акт да бъде отменен като незаконосъобразен, постановен в противоречие с материалния закон, при съществено нарушение на административнопроизводствените правила и в несъответствие с целта на закона. Ответникът – кметът на район "Красно село" - СО, редовно призован, в съдебното заседание се представлява от юрк. Б., която оспорва жалбата, като излага съображения за неоснователност на същата и претендира отхвърлянето ѝ, както и присъждане на разноски.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства,

приема за установено следното от фактическа страна:

Липсва спор, а това обстоятелство се и установява от представените с административната преписка писмени доказателства, че в системата на ИСОДЗ, модул "Компенсации" за район "Красно село" - СО е подадено искане с рег. № РВТ24-КМ01-510 от 03.03.2025г. от М. А. К. за изплащане на компенсации за извършваните разходи за заплащане на такси по договор за обучение, сключен с Частна детска градина "Светлина", на детето й Д. Д. К. за периода 1 януари - 28 февруари на учебната 2024/2025 година.

С искането е декларирано, че са изпълнени изискванията на чл. 3, ал. 1, т. 2, 4 и 6 от Наредбата и са приложени платежни документи за извършени плащания на такси за обучение за посочения период - фактура и преводни нареждания от 18.06.2024г.

Последвало е издаване на оспорената в настоящото производство Заповед № РКС25-РД09-143/18.03.2025г. на кмета на район „Красно село“ – СО, с която на основание чл. 10, ал. 3 от Наредбата е отказано компенсирането на допустими месечни разходи за периода от 01.01.2025г. до 28.02.2025г. за отглеждане и обучение на детето Д. Д. К.. Изложени са мотиви, че в списъка на частните детски градини и училища, включени в системата на държавно финансиране от бюджетната 2023г. съгласно заповед № РД-09-3651/26.07.2022г. на министъра на образованието и науката фигурира и посочената в искането Частна детска градина „Светлина“ ЕООД, поради което органът е приел, че подаденото искане не отговаря на изискванията на чл. 3, ал. 1, т. 5 от Наредбата.

Представен е с преписката и списък на частните детски градини и училища, включени в системата на държавно финансиране от бюджетната 2023г. със заповеди на министъра на образованието и науката, в който фигурира и Частна детска градина "Светлина" ЕООД - т. 5 от списъка.

Допълнително в съдебното производство са представени от жалбоподателката искане по чл. 4, ал. 2 вр. чл. 9 от Наредбата за предходен период - от 15.09.2024г. до 31.10.2024г., и разпечатка от банкова сметка - детайли за извършена трансакция с наредител СО - район "В.", извлечения за детето Д. К. от дати 05.02.2025г. и 06.03.2025г., издадени от "ЧДГ Светлина" ЕООД, правила за прием на деца и ученици в ЧДГ и ЧОУ "Светлина" без заплащане на такса за обучение.

С преписката е приложена електронна кореспонденция с ЧДГ "Светлина" относно представените извлечения, от която се установява, че органът е изискал предоставяне на информация за какво точно се заплаща месечната такса, както и дали допълнително посочените такси се определят като такива за допълнителни дейности, които учебното заведение предлага и детето е заявило по свой избор.

Представени са по делото Заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на Столична община, издадена на основание чл. 44, ал. 1, т. 1, 8, 9 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация във връзка със задълженията, възложени на кметовете на общините с Наредбата, както и Заповед № РКС25-РД09-8/13.01.2025г. на кмета на район "Красно село" - СО.

Видно е от представената Заповед № СОА23-РД09-2045/25.09.2023г. на кмета на СО, че считано от 27 септември 2023г. се въвежда в редовна експлоатация модул „Компенсации“ на ИСОДЗ, ПГУ и I клас.

Други относими доказателства не са ангажирани от страните, а представените писмени доказателства, които съдът не обсъжда, не установяват релевантни за решаване на повдигнатия правен спор обстоятелства.

При така установеното от фактическа страна съдът формира следните правни изводи:

Жалбата е подадена срещу подлежащ на оспорване пред съд административен акт, от лице, което

е негов адресат и чиято правна сфера актът засяга неблагоприятно, в законоустановения за това срок, поради което е допустима и подлежи на разглеждане по същество.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспорената в настоящото съдебно производство Заповед № РКС25-РД09-143/18.03.2025г. е такава, с която кметът на район „Красно село“ – СО се е произнесъл по искане за определяне на размер на компенсацията за отглеждането и обучението на дете, което не е прието в държавна или общинска детска градина поради липса на свободни места.

Съгласно чл. 10, ал. 2 от Наредбата кметът на общината или упълномощено от него длъжностно лице със заповед определя размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или мотивирано отказва изплащането на компенсация за недопустимите разходи. Следователно предвидена е възможност за делегация на правомощията на кмета на СО - така решение № 309 от 13.01.2026г. по адм. дело № 10901/2025г. на ВАС, V о.

По делото е представена Заповед № СОА21-РД09-414/16.03.2021 г. на кмета на Столична община относно разпределението на функциите между кмета на общината и кметовете на кметствата и районите, с която изрично се възлагат на кметовете на райони в Столична община правомощия да издават заповеди за определяне на размера на компенсацията за допустимите разходи за съответния период или за мотивиран отказ за изплащането на компенсация за недопустимите разходи, или за прекратяване изплащане на компенсациите при наличие на съответните предпоставки в Наредбата. Заповедта за делегиране на правомощия е издадена от кмета на Столична община на основание чл. 44, ал. 1, т. 1, 8, 9 и ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация във връзка със задълженията, възложени на кметовете на общините с Наредбата. В чл. 44, ал. 1, т. 9 от ЗМСМА е предвидена законова възможност за кмета на общината да възлага свои функции на кметовете на райони. Д. на правомощията на кмета на общината е извършено на основание законовата разпоредба, с която е дадена възможност за възлагане на широк кръг от правомощия, без посочване на ограничения, т.е. на по-голям обем от материална компетентност, независимо от начина ѝ на придобиване (в случая придобита с разпоредба на подзаконов нормативен акт). В решение № 2488 от 05.03.2024 г. по адм. дело № 4658/2023 г. на ВАС, V о., касационният съд е посочил, че в приложимата наредба не е изключено изрично приложението на общите правила относно организацията на работата на органите на местно самоуправление, а и не е необходимо изрично да бъде предвидена възможност за делегиране на правомощия от кмета на общината на кметовете на кметства и райони, поради регламентацията на този правен институт в общия закон (ЗМСМА) по отношение на всички функции на кмета на общината като различен от обикновеното упълномощаване на длъжностно лице да изпълни конкретно правомощие вместо органа на власт. В този смисъл е преобладаващата съдебна практика на Върховния административен съд, намерила израз, например, в решение № 12741 от 25.11.2024 г. по адм. дело № 2381/2024 г. на ВАС, V о.

Предвид изложеното съдът приема, че заповедта е издадена от компетентен административен орган, в кръга на правомощията му съгласно чл. 10, ал. 2 от Наредбата.

На следващо място, настоящият състав на съда счита, че процесната заповед е издадена в писмена форма, но не е мотивирана в съответствие с изискванията на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК, поради следните съображения:

Съгласно чл. 283, ал. 1, т. 11 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО) средствата за подпомагане на равния достъп и за подкрепа за личностно развитие включват компенсиране на разходите за отглеждане и обучение на деца, които не са приети поради липса на места за предучилищно образование в държавни и общински детски градини и училища. Съгласно чл. 283, ал. 12 ЗПУО държавата предоставя средства за родителите на деца от

тригодишна възраст до постъпването им в I клас за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането и обучението им, когато: 1. детето не е прието за съответната учебна година поради липса на свободни места за целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище, за които е кандидатствало, и 2. не е предложено от общината по местоживее на детето друго равностойно място в общинска детска градина или училище. Съгласно чл. 283, ал. 15 от ЗПУО условията и редът за предоставяне и изплащане на средствата по ал. 12 се определят с наредба на Министерския съвет.

Наредбата за условията и реда за предоставяне и изплащане на средства от държавния бюджет за компенсиране на разходите, извършени от родителите за отглеждането и обучението на децата, които не са приети в държавни или общински детски градини или училища поради липса на свободни места, е подзаконовият нормативен акт, приет от Министерския съвет на Република България в изпълнение на законовата делегация. В чл. 3, ал. 1 от Наредбата са регламентирани условията, които следва едновременно да са изпълнени, за да имат право родителите да получат средства за компенсиране на разходите им, пряко свързани с отглеждането и обучението на децата им, а именно: 1. детето е кандидатствало за прием съгласно съответните изисквания, определени по реда на чл. 59, ал. 1 от ЗПУО, в целодневна или полудневна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище, в чийто прилежащ район се намира настоящият адрес на детето, и не е прието поради липса на свободни места за съответната учебна година; 2. детето да не е записано в целодневна, полудневна или почасова организация на предучилищното образование в нито една държавна или общинска детска градина или училище; 3. общината по настоящия адрес на детето не е предложила на родителите друго равностойно място за предучилищно образование на детето в общинска детска градина или училище за съответната учебна година поради липса на свободни места във всички детски градини и училища в прилежащия район; 4. за съответната учебна година детето е записано в самостоятелна организация на предучилищното образование в държавна или общинска детска градина или училище или в самостоятелна, целодневна, полудневна или почасова организация в частна детска градина или училище; 5. ако детето е в задължителна предучилищна възраст и е записано за задължително предучилищно образование в частна детска градина или в частно училище – частната институция да не е включена в системата на държавно финансиране; 6. родителите да не получават подпомагане от държавния бюджет или за сметка на оперативни програми за същите дейности на друго основание за периода, за който се изплащат средства за компенсиране на разходите, пряко свързани с отглеждането и обучението, по реда на тази наредба. В чл. 4, ал. 2 от Наредбата са посочени допустимите разходи, които подлежат на компенсиране, които са: 1. разходи за заплащане на такси за обучение по договори за обучение, сключени с частна детска градина или частно училище при условието на чл. 3, ал. 1, т. 5; 2. разходи за заплащане на такса по договори за отглеждане и обучение, сключени с лица, регистрирани като търговци, или с юридически лица с нестопанска цел, предоставящи организирани услуги за деца; 3. разходи за заплащане на възнаграждения по договори за обучение, сключени с физически лица; 4. разходи за отглеждане на детето в размер 20 на сто от разходите по т. 3.

В хипотезата на чл. 3, ал. 1, т. 5 от Наредбата, на която органът се позовава, се изисква, ако детето е в задължителна предучилищна възраст и е записано за задължително предучилищно образование в частна детска градина или в частно училище – частната институция да не е включена в системата на държавно финансиране.

Съдът приема за установено, че ЧДГ „Светлина“ ЕООД е включена в системата на държавно финансиране, по което обстоятелство не се и спори, като спорът по делото в действителност се съсредоточава по въпроса дали са в случая основания за компенсиране на заплащаната такса

по сключения с частната институция договор за обучение.

Уредбата относно включването на частните детски градини и частните училища в системата на държавно финансиране и предоставянето на средства от държавния бюджет се съдържа в разпоредбите на чл. 10 ЗПУО и чл. 109 и сл. от Наредбата за финансирането на институциите в системата на предучилищното и училищното образование (по-нататък Наредбата).

С чл. 10, ал. 1 ЗПУО е предвидено, че за осъществяване на задължителното предучилищно и училищно образование на децата и учениците, както и за училищното образование на учениците по чл. 9, ал. 2, частните детски градини и частните училища може да получават държавна субсидия при условията и по реда на този закон. Според чл. 10, ал. 3 ЗПУО когато частните детски градини и частните училища получават държавна субсидия, те могат да извършват дейности срещу заплащане само извън финансираните от държавата. Съобразно разпоредбата на чл. 109, ал. 1 от Наредбата включените в системата на държавно финансиране частни детски градини и училища не могат да събират средства от родителите за дейностите по възпитание и обучение на децата и учениците, финансирани със средства от държавния бюджет, а според ал. 2 на същата разпоредба институциите по ал. 1 осигуряват възможност не по-малко от 20 на сто от приеманите в тях деца и ученици, в това число деца и ученици с изявени дарби и/или със специални образователни потребности, да се обучават безплатно. Анализът на относимата нормативна уредба налага извод, че частните детски градини и частните училища могат да събират такси от децата, които се обучават в тях, само за допълнителни дейности, извън финансираните от държавния бюджет, като осигуряват на 20 % от приетите деца безплатно обучение за тях.

В разглеждания случай от фактическите и правни основания за издаване на акта не се установяват ясни изводи на органа във връзка с преценката дали ли са основания за компенсиране на разходи, свързани с обучението на детето в частната институция.

В тази връзка следва да се посочи, че по делото се установява, че жалбоподателката е заплатила такса за обучение за процесния период, но органът не е събрал информация и не е обсъдил дали това са такси за допълнителни дейности, които учебното заведение предлага и детето по свой избор е заявило. Не е изяснено в този смисъл и не е извършена преценка дали държавното финансиране засяга изцяло или частично всички деца в ЧДГ, кои дейности се покриват от държавното финансиране и дали в конкретния случай детето се ползва от предоставеното на частната институция държавно финансиране и ако да – изцяло или частично.

С оглед нормативно установеното изискване за мотивиране на акта, налага се изводът, че от органа следва да се изложат конкретни съображения за неговото издаване – както фактически, така и правни. Мотивите на административния акт следва да бъдат относими към материалното право и хипотезата на приложимата правна норма. Изискването за мотивиране на акта дава основание за адекватна защита срещу него и осъществяване на съдебния контрол. Мотивирането на акта означава конкретно посочване на фактическите основания и съпоставянето им с правните основания, от които административният орган черпи правомощието си да го издаде. Следователно налице е допуснато нарушение на административнопроизводствените правила при издаване на оспорената заповед и то следва да се приеме за съществено, тъй като от една страна ограничава надлежното и свободно упражняване на правото на защита на адресата на акта, а от друга препятства проверката от съда на приложението на материалния закон от административния орган.

От гореизложеното следва, че обжалваната заповед следва да бъде отменена като незаконосъобразна, а административната преписка да бъде върната на органа за ново произнасяне, при спазване на указанията по прилагането на закона съобразно изложените мотиви.

По разноските в производството.

При този изход на спора и предвид своевременно направеното от жалбоподателката искане в тежест на ответника следва да бъдат възложени сторените по делото разноси, възлизащи на сумата от 10 лв. - за заплатена държавна такса. Съобразно разпоредбите на чл. 5, чл. 12, ал. 1 и чл. 13 от Закона за въвеждане на еврото в Република България сумата следва да се превалутира, като се присъдят разноси за държавна такса в размер на 5,11 евро (пет евро и единадесет евроцента). Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 72 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на М. А. К. Заповед № РКС25-РД09-143/18.03.2025г. на кмета на район „Красно село“ – СО.

ВРЪЩА административната преписка на кмета на район "Красно село" - Столична община за ново произнасяне при спазване на дадените в мотивите на решението указания по прилагането на закона.

ОСЪЖДА Столична община да заплати на М. А. К. сумата от 5,11 евро (пет евро и единадесет евроцента), представляваща разноси по делото за държавна такса.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния административен съд.

СЪДИЯ: